

WOJNA STULETνια – GENEZA, PRZEBIEG I SKUTKI 1337 – 1453

1. Geneza wojny stuletniej:

- objęcie tronu Francji przez Filipa VI Walezjusza, który dążył do opanowania całej Francji (Francja dzieliła się na liczne księstwa feudalne). Filip VI był pierwszym królem z dynastii Walezjuszy – był synem Karola Walezjusza, brata Filipa IV Pięknego z dynastii Kapetyngów.
- Księstwo Gujany było ziemią Plantagenetów, królów angielskich. Filip VI chciał je zagarnąć i przyłączyć do Francji
- Filip VI uznał suwerenność Szkocji, co godziło w interesy angielskie i jeszcze bardziej pogorszyło stosunki francusko – angielskie
- Edward III, król Anglii, wysunął pretensje do tronu francuskiego (matka Edwarda III była siostrą Filipa IV Pięknego, z wymarłej dynastii Kapetyngów)
- konflikt wybuchł gdy bogata Flandria, o którą rywalizowała Anglia i Francja, uznały zwierzchność Edwarda III

2. Przebieg wojny stuletniej

I faza 1337 – 1347

- zmagania toczyły się na południu Francji w Akwitanii i na północy we Flandrii i Normandii
- Filip VI Walezjusz zagarnął Gujennę, co spowodowało wypowiedzenie mu przez Edwarda III hołdu lennego
- 1340 – Anglicy zniszczyli statki francuskie
- 1346 – wznowienie działań – na południu wojna objęła Akwitanie, na północy Edward III wysadził desant w Normandii na Płw. Cotentin
- 26.08.1346 r. – **bitwa w pobliżu Crésy** – klęska Francji pogłębiona zdobyciem przez Anglików portu w Calaise
- 1347 – rozejm – został zawarty z powodu zarazy („czarnej śmierci”)

II faza 1355 – 1360

Królem Francji w 1350 r. został Jan Dobry, syn Filipa VI. Niestety nie miał on poparcia feudałów francuskich.

1355 – ofensywa angielska w Langwedocji i w Normandii

1356 – Jan Dobry wydał wojskom angielskim bitwę pod Poitiers, którą przegrał i dostał się do niewoli.

1356 – rozejm spowodowany trudnościami wewnątrz Francji – kraj był pustoszone przez nieopłaconych żołnierzy najemnych. Rządy przejął Delfin – Karol (Delfin – następca tronu francuskiego). Karol Walezjusz chcąc zdobyć pieniądze na dalsze prowadzenie wojny psuje monetę. W 1358 r. wybucha powstanie chłopskie w północno-wschodniej Francji, zwane żakerią. W Burgundii Filip Śmiały wypowiedział posłuszeństwo Karolowi i utworzył niezależne księstwo.

1360 – pokój w Bretigny:

- Francja odstępuje Anglii Akwitanie, hrabstwo Montruil, Ponthieu, Guinnes, port i miasto Calaise
- Francja zobowiązała się zapłacić okup za Jana Dobrego

1364 – Jan Dobry umiera w niewoli; królem Francji zostaje Karol jako Karol V Walezjusz.

III faza 1365 – 1375

- żadna ze stron nie wywiązała się w pełni z warunków pokoju

- 1369 – na południu Francja podjęła taktykę wojny nekającej. Skutkiem była utrata przez Anglię prawie wszystkich zdobytych wcześniej ziem z wyjątkiem 5 portów.

- 1375 – podpisano rozjem. Podczas rozejmu umiera król Anglii Edward III wraz z synem. Władzę obejmuje nieletni wnuk – Ryszard II.

Podczas rozejmu, który trwał do 1415 r. w obu krajach dochodzi do zamieszek i powstań spowodowanych wzrostem podatków, a we Francji dodatkowo zniszczeniami wojennymi.

Francja – powstanie w prowincjach południowych i centralnych 1378 -1379, powstanie 1382 r.; Anglia – powstanie Wata Taylora 1381 r.

We Francji po śmierci Karola V władzę objął jego niepełnoletni syn Karol VI Walezjusz. W jego imieniu rządziła rada regencyjna. Młody król w 1392 r. popadł w szaleństwo, a opiekunowie faktycznie przejęli władzę. Najważniejsi z nich to: książę orleański Ludwik (brat Karola VI) i książę Burgundii Jan Bez Trwogi (Nieustraszony).

Po zamordowaniu księcia orleańskiego we Francji wybuchła wojna domowa ,między Burgundczykami (zwolennicy księcia Burgundii) i Armaniakami (książę Armaniak przewodził zwolennikom księcia orleańskiego)

IV faza 1415 – 1453

Królem Anglii Henryk V, a królem Francji – Karol VI (szalony)

- 1415 – Henryk V zaatakował Francję na północy i wygrał bitwę pod Azincourt
- 1420 – Anglicy zdobywają Normandię
- król Anglii uzyskuje poparcie Burgundczyków, gdy Armaniacy zamordowali Jana Bez Trwogi. Dzięki Burgundczykom Henryk V żeni się z córką Karola VI i zostaje uznany za prawdziwego następcę tronu francuskiego.
- 1422 – śmierć Karola VI i Henryka V. Władzę w Anglii przejmuje małoletni Henryk VI, który miał również objąć tron Francji. Karol VII (syn Karola VI szalonego) prowadzi nadal wojnę z Anglią, nie rezygnując ze swoich praw do tronu francuskiego. Nadal popiera go stronnictwo Armaniaków.
- 1428 – oblężenie Orleanu przez Anglików.
- 1429 – Joanna d`Arc została wodzem armii francuskiej i przerwała oblężenie Orleanu oraz wyzwoliła Reims. Joanna d`Arc doprowadziła do koronacji Karola VII, lecz sama została wzięta do niewoli przez Burgundczyków, którzy wydali ją Anglikom. Została oskarżona o czary i spalona na stosie w 1431 r.
- 1435 – książę Burgundii Filip Dobry zerwał sojusz z Anglią i załagodził konflikt z Armaniakami.
- 1450 – 1453 – wojska angielskie zostały wyparte z Normandii. W rękach Anglików pozostało jedynie Calais.

3.Skutki wojny stuletniej:

- zmiany w doktrynie wojenne – wzrost znaczenia piechoty, artylerii; zastępowanie pospolitego ruszenia wojskami najemnymi
- wojny domowe i powstania doprowadziły do osłabienia obu państw i ich rozbitcia wewnętrznego
- wzrost znaczenia stanów we Francji i Anglii
- królowie Francji: Karol VII, Ludwik XI i Karol VIII dążyli do zjednoczenia i scentralizowania ziem francuskich (przede wszystkim: Burgundii, Pikardii, Flandrii). Doprowadziło to do wybuchu konfliktu z dynastią Habsburgów w XVI w.
- w Anglii wybuchła wojna Dwóch Róż, która znacznie osłabiła władzę królewską